

تأمین هزینه‌های داور از سوی شخص ثالث

هیبت‌الله نژندی‌منش*

استادیار گروه حقوق بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

وحید بذآر

دکتری حقوق بین‌الملل عمومی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۲/۳ - تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۹/۱۴)

چکیده

تأمین هزینه‌های داور از سوی شخص ثالث، پدیده‌ای نوظهور در داور است که براساس آن، شخص ثالث هزینه‌های مربوط به رسیدگی داور را در قبال سهم شدن در منافع حاصل از رأی داور که احتمالاً به نفع طرف مورد حمایت صادر می‌شود، می‌پذیرد. حتی یک طرف اختلاف که مشکلی در پرداخت هزینه‌های داور ندارد نیز می‌تواند به‌منظور گریز از عواقب ناشی از شکست در داور، موافقت‌نامه تأمین هزینه‌های داور را با یک شخص ثالث منعقد کند. با اینکه شخص ثالث نقش چشمگیری در اجرای حق طرف‌های اختلاف در دسترسی به دادگاه خواهد داشت، این شخص طرف اختلاف محسوب نمی‌شود و بدیهی است در مواردی از جمله اخذ تأمین برای هزینه‌های رسیدگی طرف مقابل، نمی‌توان تعهدی را بر او بار کرد. علاوه بر ضرورت افشای هویت شخص ثالث از سوی طرف مورد حمایت برای مرجع داور، داوران نیز ملزم‌اند تا هرگونه ارتباط خود با این شخص را آشکار سازند.

واژگان کلیدی

اخذ تأمین، تعارض، تأمین هزینه‌ها، شخص ثالث، منفعت داور.

۱. مقدمه

تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث^۱ فرایندی است که طی آن یک شخص _«حقیقی»^۲ یا «حقوقی»^۳ _ ثالث هزینه‌های مربوط به رسیدگی داوری یکی از طرف‌های اختلاف را متقبل می‌شود و در ضمن «موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها»^۴ با طرف مورد حمایت، توافق می‌شود که بخشی از منافع حاصل از رأی احتمالی به شخص ثالث تعلق گیرد که این مبلغ می‌تواند مبلغی معین یا درصدی از محکوم‌بها باشد. تأمین هزینه‌های داوری، پس از طرح دعوا یا در حمایت از خواندگان نیز قابل تصور است.^۵ این پدیده نسبتاً جدید که توسل به آن _به‌خصوص در پرونده‌های میلیون و میلیارد دلاری_ به‌طور فزاینده‌ای در حال افزایش است، نوعی سرمایه‌گذاری در رسیدگی داوری _نه یک قرارداد ارائه خدمات حقوقی_ قلمداد می‌شود (Sahani, 2017: 407) و از قضا حوزه بسیار سودآوری است. تأمین هزینه‌های داوری همیشه به‌واسطه ناتوانی مالی طرف اختلاف نیست و برخی افراد _با وجود توانایی مالی_ ترجیح می‌دهند خطر ناشی از صرف این هزینه را به شخص ثالث واگذار کنند. در واقع، تنها اشخاص و مؤسسه‌های حقوقی ثروتمند در پی تأمین هزینه‌های داوری نیستند، بلکه هزینه‌های بالای داوری و خطر شکست در آنها نیز از عواملی است که سبب افزایش تمایل طرف‌های اختلاف برای تأمین هزینه‌ها از سوی شخص ثالث شده است.

از آنجایی که موضوع تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث، موضوع نسبتاً جدیدی است، مسائل حقوقی مربوط به آن هنوز در قواعد نهادهای داوری به‌طور کامل تبیین نشده است. با این حال، برخی اسناد بین‌المللی جدید که در حوزه حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری تنظیم شده، آن را مورد توجه قرار داده‌اند. برای مثال می‌توان به موافقت‌نامه تجارت آزاد ویتنام-اتحادیه اروپا،^۶ معاهده سرمایه‌گذاری ایران-اسلواکی،^۷ موافقت‌نامه جامع

1. Third Party Funding (TPF).

2. Natural Person.

3. Legal Person.

4. Funding Agreement.

۵. مثال‌هایی _هرچند نادر_ وجود دارد که در آنها، تأمین هزینه‌ها نسبت به خواندگان حاضر در داوری صورت گرفته است.

برای مثال، در قضیه «فیلیپ موریس» (Philip Morris Brands Sarl, Philip Morris Products SA and Abal (Philip Morris Brands Sarl, Philip Morris Products SA and Abal

Hermanos SA v Oriental Republic of Uruguay, ICSID case no ARB/10/7)

غیرانتفاعی آمریکایی هزینه‌های حقوقی مربوط به دفاع از دولت اروگوئه (خواننده) را در دیوان داوری ایکسید تقبل

کرد (Shaw, 2016: 114).

6. European Commission, Agreed Text of EU-Vietnam Free Trade Agreement, Chapter II – Investment, Section 3. Resolution of Investment Disputes, Sub-Section 1: Scope and Definitions 2016, art. 11.

7. Agreement between the Slovak Republic and the Islamic Republic of Iran for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments 2016, art. 21.6.

تجاری اقتصادی اروپا^۱ و پیشنهاد اتحادیه اروپا برای درج قواعد مربوط به تأمین هزینه‌های داوری در سند مشارکت سرمایه‌گذاری و تجاری ترنس آتلانتیک^۲ اشاره کرد (Svoboda & Kunstyr, 2016: 435) در حقوق داخلی نیز برخی دولت‌ها با اصلاح قوانین خود، ممنوعیت تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث را مرتفع کرده‌اند. برای مثال، سنگاپور و هنگ‌کنگ که به همراه پاریس، ژنو و لندن جزء محبوب‌ترین مکان‌های برگزاری داوری بین‌المللی قلمداد می‌شوند، در اصلاحات قانونی خود، تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث را مورد پذیرش قرار داده‌اند (Pedroso, 2017: 10).

با توجه به بدیع بودن موضوع تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث، مسائل متعددی حول این موضوع ایجاد می‌شود. از جمله اینکه شروط و ویژگی‌های تأمین هزینه‌های داوری چیست؟ آیا ضرورتی به افشای هویت شخص ثالث وجود دارد؟ تأمین هزینه‌های داوری چه پیامدهایی بر «استقلال»^۳ و «بی‌طرفی»^۴ داوران دارد؟ اخذ «تأمین برای هزینه‌ها»^۵ در وضعیت تأمین هزینه‌های داوری به چه صورت خواهد بود؟ بررسی این مسائل و پاسخ به آنها موضوع اصلی این نوشتار را تشکیل می‌دهد.

۲. ویژگی‌ها و خصوصیت‌های تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث

هزینه‌های بالای رسیدگی داوری به‌عنوان یکی از موانع جدی توسل به این شیوه حقوقی حل‌وفصل مسالمت‌آمیز اختلافات محسوب می‌شود و همین عامل، بستر رشد روزافزون تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث را فراهم آورده است. تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث به ایجاد توازن میان طرف‌های اختلاف کمک می‌کند. این پدیده که بازیگران جدیدی را علاوه بر طرف‌های اختلاف در حوزه داوری بین‌المللی وارد کرده است، انعطاف‌پذیری فزاینده‌ای برای طرف‌های اختلاف در خصوص پیگیری ادعاهایشان ایجاد می‌کند (Wadia & Rawat, 2018: 1). تأمین هزینه‌های داوری به‌خصوص در مواقع ناتوانی مالی می‌تواند به تحقق حق طرف اختلاف در «دسترسی به دادگاه»^۶ بینجامد (Garimella, 2014: 51)، چراکه عدم تأمین هزینه‌های داوری می‌تواند سبب رد دعوا از سوی مرجع داوری شود (خدابخشی، ۱۳۹۵: ۷۰). تمایل به رعایت حق دسترسی به دادگاه سبب شده است که ممنوعیت

1. The Comprehensive and Economic Trade Agreement (CETA), Art. 8. 26.

2. European Commission, Draft text – Investment Chapter, Section 3 – Resolution of Investment Disputes and Investment Court System, Sub-Section 2: Alternative Dispute Resolution and Consultations 2015, art. 8.

3. Independence.

4. Impartiality.

5. Security for Costs.

6. Access to Justice.

تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث در بیشتر کشورها کنار گذاشته شود (سید کریمی، ۱۳۹۵: ۱۱). در اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری خارجی که اغلب دولت‌های میزبان در جایگاه خواننده قرار دارند، این حمایت عمدتاً از شرکت‌های سرمایه‌گذاری مال‌باخته که به لحاظ مالی، توانایی طرح دعوا را ندارند، انجام می‌گیرد. بنابراین، طبیعی است که کشورهای سرمایه‌پذیر با تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث، مخالف و کشورهای سرمایه‌فرست به دنبال تثبیت آن هستند.

شاید این انتقاد نسبت به تأمین هزینه‌های داوری مطرح شود که می‌تواند سبب طرح دعاوی واهی علیه خوانندگان شود. اما، این انتقاد در عمل وارد نخواهد بود، چراکه شخص ثالث پیش از تقبل هزینه‌های داوری، تمامی مسائل مرتبط از جمله حقوق حاکم بر اختلاف، میزان موفقیت در دعوا، «قابلیت اجرای» رأی داوری و هزینه‌های احتمالی را دقیق بررسی خواهد کرد (De Brabandere & Lepeltak, 2012: 375-376). در واقع، از آنجا که شخص ثالث تنها در صورت موفقیت طرف مورد حمایت به هدف خود خواهد رسید، تمامی جوانب پرونده را بررسی می‌کند. بنابراین، می‌توان گفت که تأمین هزینه‌های داوری، از طرح دعاوی بی‌اساس جلوگیری می‌کند (Flake, 2015: 110). با این حال، این واقعیت نباید این‌گونه تفسیر شود که اشخاص ثالث تنها در پی تأمین هزینه‌های داوری‌هایی هستند که با توجه به واقعیت‌های پرونده، احتمال زیادی برای پیروزی در آنها متصور است. البته، احتمال بالای پیروزی در دعوا می‌تواند مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها را تغییر دهد و همان‌طور که آقای «میک اسمیت»^۲ به‌عنوان یکی از اشخاصی که به تأمین هزینه‌های داوری می‌پردازد در این خصوص بیان کرده است: «هر چیز قیمت خود را دارد» (Harwood et al., 2017: 109). به‌عبارت دیگر، در داوری‌هایی که احتمال شکست در آنها زیاد است، میزان منفعتی که در صورت پیروزی برای شخص ثالث در نظر گرفته می‌شود، معمولاً بیشتر از وضعیت‌های عادی خواهد بود (Van Boom, 2011: 26).

تمایز میان تأمین هزینه‌های داوری و برخی مفاهیم و موضوعات دیگر می‌تواند به روشن شدن ماهیت و ویژگی‌های دقیق تأمین هزینه‌های داوری کمک کند. تأمین هزینه‌های داوری جهت عکس شریخی است. در شریخی شخص کار خود را به دیگری می‌دهد تا او به نام خودش عمل کند، اما در تأمین هزینه‌های داوری شخص به نام خود و به هزینه دیگری عمل می‌کند. تأمین هزینه‌های داوری را نمی‌توان نوعی «بیمه» محسوب کرد، چراکه محل انجام و انعقاد آن، پس از بروز واقعه یا خسارت است.^۳ همچنین تمایز تأمین هزینه‌های داوری با

1. Enforceability
2. Mick Smith

۳. برای مطالعه بیشتر در خصوص تمایز میان تأمین هزینه‌های داوری و بیمه ر.ک:

دریافت وام نیز در این است که بازپرداخت مبلغ وام با یا بدون سود منوط به پیروزی در داوری نیست، درحالی‌که در تأمین هزینه‌های داوری، شخص ثالث در عواقب ناشی از شکست در داوری سهیم است. «قراردادهای دستمزد مشروط»^۱ که مشروعیت انعقاد آنها در روابط میان وکیل و موکل در برخی نظام‌های حقوقی مورد پذیرش قرار گرفته است (Van Boom, 2011: 25-26) نیز در این خصوص قابل ذکر است. در این قراردادها که فرمول «برنده نشدن، دستمزدی ندارد»^۲ اعمال می‌شود، شخص وکیل مانند شخص ثالث در موافقت‌نامه تأمین هزینه‌های داوری در عواقب ناشی از شکست در داوری سهیم است، اما در صورت پیروزی صرفاً دستمزدی براساس کارهای انجام‌گرفته یا زمان اختصاص داده‌شده دریافت می‌کند. درحالی‌که در تأمین هزینه‌های داوری، شخص ثالث درصدی از منفعت حاصل از رأی را دریافت خواهد کرد. همچنین، شخص ثالث تمامی هزینه‌های داوری را بر عهده می‌گیرد، اما وکیل صرفاً می‌پذیرد که دستمزد ناشی از فعالیت‌هایش منوط به پیروزی در دعوا باشد. فروش رأی داوری به شخص ثالث که براساس آن، شخص ثالث رأی داوری را از محکوم‌له آن می‌خرد و در نتیجه ثالث اختیار می‌یابد تا برای کل مبلغ رأی به محکوم‌علیه مراجعه کند (عزیزی و بذار، ۱۳۹۸: ۴۹۳) نیز متمایز از تأمین هزینه‌های داوری است.

میان تأمین هزینه‌های داوری و انتقال دعوا به شخص ثالث نیز باید تمایز قائل شد. در انتقال دعوا، شخص ثالث طرف دعوا خواهد شد، اما این امر در تأمین هزینه‌های داوری تحقق نمی‌یابد، چراکه در مورد اخیر، طرف دعوا جایگاه خود را حفظ می‌کند و صرفاً برای تأمین هزینه‌های داوری از شخص ثالث کمک می‌گیرد. همچنین اگر موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها به نحوی منعقد شود که به منزله سند انتقال دعوا یا بخشی از آن تلقی شود، شخص ثالث، طرف دعوا قلمداد خواهد شد و این امر در مواردی که شخص ثالث، تابعیتی متمایز از طرف اختلاف دارد، ممکن است صلاحیت مرجع داوری را به مخاطره بیندازد. این نتیجه‌گیری از سوی دیوان داوری ایکسید در قضیه «تین‌ور»^۳ مورد تأکید قرار گرفته است. در قضیه مزبور، دیوان تصریح می‌کند که انتقال منافع خواهان به شخص ثالث تقبل‌کننده هزینه‌های داوری که از قضا پیش شرط‌های تابعیتی را ندارد، فقط به این سبب که این انتقال پس از طرح دعوا انجام گرفته است، تأثیری بر صلاحیت دیوان ندارد.^۳ از دلایلی که در خصوص لزوم افشای مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها مطرح می‌شود، شناسایی طرف اصلی دعواست. در واقع، اختیاراتی

Clanchy, James. "Third Party Funding in Arbitration: Breaking down Barriers and Building Bridges," *Croat. Arbitration Yearbook*, Vol. 23 (2016), pp. 58-62.

1. Conditional-Fee Agreements (CFAs).

2. no-win no-fee.

3. *Teinver SA, Transportes de Cercanías SA and Autobuses Urbanos del Sur SA v. Argentine Republic*, ICSID Case No. ARB/09/1, Decision on Jurisdiction dated 21 December 2012, para. 256.

که در موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها برای شخص ثالث در نظر گرفته می‌شود، ممکن است این موافقت‌نامه را به قرارداد انتقال تبدیل کند. دیوان داوری ایکسید در قضیه «محمت کاپ» تأکید می‌کند افشای مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها می‌تواند ماهیت طرف واقعی اختلاف را در یک قضیه مشخص سازد.^۱

با این حال، نگرانی‌هایی در خصوص تأمین هزینه‌های داوری وجود دارد. اعمال نفوذ ناروای شخص ثالث بر طرف‌های اختلاف یا وکلای ایشان، جدی‌ترین نگرانی در خصوص تأمین هزینه‌های داوری است که می‌تواند «تمامیت»^۲ و یکپارچگی فرایند داوری را به مخاطره بیندازد (Pedroso, 2017: 4). به لحاظ عملی نیز نمی‌توان تأثیرگذاری شخص ثالث بر روند رسیدگی داوری را به صرف تأمین هزینه‌های آن پذیرفت، چراکه اگر چنین امری ممکن باشد، باید منتظر بروز وضعیت‌هایی بود که در آنها، اشخاص ثالث، تأمین هزینه‌های داوری‌هایی را بر عهده بگیرند که در پس ظاهر معقولشان، به‌عنوان ارگان دولت خوانده یا تحت کنترل آن عمل می‌کنند. از دیگر مشکلاتی که در این خصوص متصور است، رها کردن طرف مورد حمایت در حین رسیدگی داوری از سوی شخص ثالثی است که هزینه‌های آن را متقبل شده است.

۳. افشای هویت شخص ثالث در تأمین هزینه‌های داوری

اعلام و تعیین شخص ثالثی که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده گرفته است، در برخی موارد از سوی مراجع داوری ضروری قلمداد شده است.^۳ در قضیه «یوروگاز» دیوان داوری به خواهان دستور داد تا به‌منظور بررسی موضوع از سوی داوران، هویت شخص ثالثی را که هزینه‌های داوری را تقبل کرده است، فاش کند.^۴ دیوان ایکسید در قضیه «محمت کاپ» از این هم فراتر رفت و به خواهان امر کرد تا علاوه بر افشای هویت شخص ثالث، مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها از جمله میزان سهم شخص ثالث از موفقیت احتمالی خواهان در داوری را نیز آشکار سازد.^۵ در قضیه اخیر، دیوان مبنای تصمیم خود را در اختیار عام خود نسبت به حفظ

1. Muhammet Çap & Sehil infaat Endustri ve Ticaret Ltd Sti v Turkmenistan, ICSID case No ARB/12/6, Procedural Order No 3 (12 June 2015), para. 1.

2. Integrity

۳. به‌عنوان یک مورد استثنایی، اتاق بازرگانی بین‌المللی (International Chamber of Commerce) در یک سند راهنما که با هدف افزایش شفافیت (Transparency) و قابل پیش‌بینی بودن (Predictability) رسیدگی داوری در ۱۲ فوریه ۲۰۱۶ تصویب کرد، بر لزوم بررسی روابط میان هر کنشگری که منافع اقتصادی مستقیم در اختلاف مطروح دارد، تأکید ورزید.

4. EuroGas Inc and Belmont Ressources Inc v Slovak Republic, ICSID case No ARB/14/14, Provisional Measures (17 March 2015).

5. Muhammet Çap & Sehil infaat Endustri ve Ticaret Ltd Sti v Turkmenistan, ICSID case No ARB/12/6, Procedural Order No 3 (12 June 2015), paras. 1,9.

تمامیت و یکپارچگی فرایند داوری و ضرورت وجود حسن‌نیت در داوری اعلام می‌کند. در واقع، مرجع داوری متناسب با اوضاع و احوال هر قضیه، در خصوص افشای نام شخص ثالث و مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌های داوری تصمیم‌گیری می‌کند. برای مثال، دیوان داوری در قضیه «سوئد آمریکا سیلور» تنها افشای نام شخص ثالث را الزامی قلمداد کرده و مبنایی در خصوص لزوم افشای مفاد موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها نیافته است.^۱

ضرورت افشای هویت شخص ثالثی که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده گرفته است، در سند مشارکت سرمایه‌گذاری و تجاری ترنس آتلانتیک^۲ و بازنگری سال ۲۰۱۶ موافقت‌نامه تجارت آزاد کانادا-اتحادیه اروپا^۳ مورد توجه قرار گرفته است (Horodyski & Kierska, 2017: 73). حتی برخی افراد همچون خانم «تراس» بیان کرده‌اند که به‌منظور ایجاد انگیزه در خصوص افشای هویت شخص ثالث، قواعد داوری باید مقرر کنند که شخص ثالث، مخاطب تصمیم مرجع داوری در خصوص اخذ تأمین برای هزینه‌های رسیدگی قرار نگیرد (Trusz, 2013: 1652). بنابراین، طرف مورد حمایت ملزم به افشای هویت شخص ثالثی است که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده دارد. اما، داوران تکلیفی در این خصوص ندارند و آنها صرفاً ملزم‌اند تا پس از افشای هویت شخص ثالث از سوی طرف مورد حمایت، هرگونه ارتباط خود با این شخص را آشکار کنند، چراکه عدم اعلام چنین ارتباطی می‌تواند استقلال و بی‌طرفی آنها را زیر سؤال ببرد. در قسمت بعد، این موضوع به‌طور دقیق بررسی می‌شود.

مسئله دیگری که در اینجا مطرح می‌شود، تقابل تعهد به افشای هویت شخص ثالث با شرط «محرمانگی»^۴ است که احتمالاً در موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها درج می‌شود. در توجیه این مسئله باید گفت که تعهد به افشای هویت شخص ثالث، طرف مورد حمایت را ملزم می‌کند تا هویت شخص ثالث را صرفاً برای مرجع داوری آشکار سازد و این مرجع در راستای رعایت اصل محرمانگی حق افشای این موضوع را ندارد. در خصوص زمان افشای هویت شخص ثالث نیز باید گفت _همان‌طور که در موافقت‌نامه تجارت آزاد کانادا-اتحادیه اروپا پیش‌بینی شده است^۵_ این امر باید تا پیش از آغاز رسیدگی داوری انجام گیرد؛ مگر اینکه موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها در حین رسیدگی داوری منعقد شود که در این صورت، به محض انعقاد موافقت‌نامه باید این امر اعلام شود. البته برخی قوانین داخلی، یک مهلت زمانی برای افشای

1. SAS v. Bolivia, UNCITRAL, PCA Case No. 2013-15, Procedural Order No. 10 dated 11 January 2016, paras. 80-81,84.

2. European Commission, Draft text – Investment Chapter, Section 3 – Resolution of Investment Disputes and Investment Court System, Sub-Section 2: Alternative Dispute Resolution and Consultations 2015, art. 8.

3. The Comprehensive and Economic Trade Agreement (CETA), Art. 8. 26.

4. Confidentiality.

5. The Comprehensive and Economic Trade Agreement (CETA), Art. 8. 26.

هویت شخص ثالث در مواردی در نظر گرفته‌اند که موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها پس از شروع رسیدگی منعقد می‌گردد. برای مثال، دولت هنگ‌کنگ یک مهلت ۱۵ روزه را برای این منظور تعیین کرده است (Horodyski & Kierska, 2017: 74).

۴. تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث و استقلال و بی‌طرفی داوران

قواعد مراجع داوری بین‌المللی، بر ضرورت استقلال و بی‌طرفی داوران تأکید کرده‌اند. به طوری که ادعای فقدان این شرایط در داور می‌تواند قبل از انتخاب داور یا در حین رسیدگی مطرح شود.^۱ این دو ضرورت، مکمل یکدیگرند و درحالی که بی‌طرفی یک حالت و وضعیت درونی داور است، استقلال، مربوط به ارتباط میان داور و طرف‌های اختلاف می‌شود (Daele, 2012: 36). استقلال داور - که در هیچ‌یک از قواعد مراجع داوری، تعریفی از آن ارائه نشده است -^۲ ایجاب می‌کند که او هرگونه ارتباط با طرف‌های اختلاف را فاش کند. این ضرورت، نگرانی‌هایی را در خصوص ارتباط میان داور و شخص ثالثی که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده دارد، ایجاد می‌کند. در واقع، وابستگی داور به شخص ثالثی که هزینه‌های داوری را تقبل می‌کند، سبب «تعارض منفعه»^۳ داور و طرف‌های اختلاف خواهد شد (Haifan, 2017: 14) و داور باید با افشای ارتباط احتمالی با شخص ثالث از وقوع چنین اتفاقی جلوگیری کند. بنابراین، عدم افشای ارتباط داور با شخص ثالثی که هزینه داوری را می‌پردازد، از مصادیق جرح داور تلقی می‌شود. این وضعیت در خصوص مؤسساتی که همزمان با تأمین هزینه‌های داوری‌ها، از افرادی تشکیل شده‌اند که می‌توانند به‌عنوان داور ایفای نقش کنند، امری مبتلا به است. برخلاف تعهد طرف مورد حمایت به افشای هویت شخص ثالث، تکلیف داور به اعلام ارتباط با شخص ثالث که مبنای آن در افزایش شفافیت و پیش‌بینی‌پذیر بودن رسیدگی داوری است، در قواعد مراجع داوری مورد توجه قرار گرفته است. مطابق این قواعد، داور ملزم است تا اطلاعاتی را که احتمالاً سبب ایجاد تردیدهای معقولی نسبت به عدم استقلال او می‌شود، آشکار سازد.^۴

1. See International Chamber of Commerce, Arbitration and ADR Rules 2011, art. 11(1); International CTR. for Dispute Resolution, International Dispute Resolution Procedures 2010, art. 7; London Court of International Arbitration, Arbitration Rules 1998, arts. 5.2,5.3; U.N. Commission on International Trade Law, UNCITRAL Arbitration Rules 2011, art. 12(1).

۲. به‌عنوان یک مورد استثنایی، دستورالعمل‌هایی که از سوی کارگروه انجمن بین‌المللی وکلا - متشکل از ۱۹ متخصص از ۱۴ کشور جهان - تهیه شده است، نمونه‌هایی را ذکر کرده که در آنها ممکن است شبهاتی در خصوص عدم استقلال داوران مطرح شود (International Bar Association, IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration, pp. 17-27).

3. Conflicts of Interest.

4. See ICSID Convention Arbitration Rules, rule. 6.2; International Chamber of Commerce, Arbitration and ADR Rules 2011, art. 11(2); International CTR. for Dispute Resolution,

تعهد داور به افشای ارتباط با شخص ثالث در صورتی لازم‌الاجراست که داور از این واقعیت آگاه باشد و اگر برای مثال، او به‌طور غیرمستقیم از سوی شخص ثالث تعیین شده و از این واقعیت بی‌اطلاع بوده باشد، تخلفی مرتکب نشده است. با این حال، طرف مورد حمایت نمی‌تواند مدعی بی‌اطلاعی از وجود و هویت شخص ثالث شود. این موضوع در سال ۲۰۱۳ در پرونده‌ای در دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی، از سوی خواننده مطرح شد. شرح ماجرا بدین‌قرار بود که خواننده مدعی بود که میان شخص ثالث و مؤسسه حقوقی که داور در آن اشتغال دارد، یک رابطه اقتصادی وجود دارد و آنها در اختلاف دیگری در خصوص یک معاهده سرمایه‌گذاری دیگر، با یکدیگر ارتباط دارند. پس از بررسی دیوان داوری، این ایراد صرفاً به این دلیل مورد پذیرش قرار نگرفت که شخص ثالث با داشتن نقش محدود در رسیدگی تنها سبب تسهیل مذاکرات مربوط به حل و فصل اختلاف میان طرف‌ها شده بود و مؤسسه حقوقی که داور در آن اشتغال دارد نیز هیچ‌گونه مشاوره‌ای را در قضیه‌ای که شخص ثالث صورت‌حساب‌های هزینه‌ها را پرداخت کرده است، ارائه نکرده بود (Harwood *et al.*, 2017: 104).

این ضرورت به‌حدی اهمیت دارد که در برخی قضایا، داوران لازم دانستند تا عدم ارتباط خود با شخص ثالث را در حین رسیدگی اعلام کنند. برای مثال، در قضیه «گاروکاچی» در دیوان دائمی داوری، داوران تصریح کردند که هیچ ارتباطی با شخص ثالثی که هزینه‌های داوری را تأمین می‌کند، ندارند و هیچ شرایطی که تردیدهای معقول نسبت به بی‌طرفی و استقلال داوران را به‌واسطه تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث تقویت می‌کند، وجود ندارد.^۱ حتی هنگامی که اجرای رأی داوری در دادگاه‌های ملی مطرح می‌شود نیز کشف رابطه میان داور و شخص ثالث در فرایند رسیدگی داوری که به صدور رأی مزبور منجر شده است، می‌تواند به بطلان رأی بینجامد. برای مثال، مطابق قانون داوری فدرال ایالات متحده آمریکا، یک حکم داوری ممکن است به‌واسطه فساد یا جانبداری داوران باطل اعلام شود^۲ که رابطه پنهانی داور و شخص ثالثی که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده دارد، بی‌تردید از مصادیق اعمال این مقرر خواهد بود.

International Dispute Resolution Procedures 2010, art. 7(1); London Court of International Arbitration, Arbitration Rules 1998, art. 5.3; ICC's Note to Parties and Arbitral Tribunals on the Conduct of the Arbitration under the ICC Rules of Arbitration 2016, para. 24.

1. Guaracachi America Inc and Rurelec PLC v. The Plurinational State of Bolivia, UNCITRAL, PCA Case No. 2011-17 (Guaracachi v. Bolivia), Procedural Order No. 13 dated 21 February 2013, para. 9.

2. 9 U.S.C. § 10(a)(2) (2006).

۵. تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث و اخذ تأمین برای هزینه‌ها

هزینه‌های رسیدگی داوری را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد: هزینه‌های مربوط به مرجع داوری و هزینه‌های مربوط به وکلا، مشاوران حقوقی، کارشناسان و شهود (Svoboda & Kunstyr, 2016: 432). تمایل دیوان‌های داوری بر این است که در صورت فقدان توافق میان طرف‌ها، هزینه‌های داوری محکوم‌له را از محکوم‌علیه بستانند (Born, 2014: 3096). خواننده می‌تواند پس از طرح دعوا از دیوان داوری بخواهد که دستور موقتی مبنی بر اخذ تأمین از خواهان در قبال هزینه‌های داوری را که او متحمل شده است، صادر کند تا بتواند پس از پیروزی در دعوا، هزینه‌های خود را از محل آن دریافت کند. البته، صدور چنین دستور موقتی که مانع طرح دعاوی واهی می‌شود، در صورتی در پرونده داوری توجیه‌پذیر است که بر طبق موافقت‌نامه داوری یا قانون حاکم بر داوری، خواننده پیروز امکان مطالبه هزینه‌های داوری از خواهان را داشته باشد (انصاری و معبودی نیشابوری، ۱۳۹۸: ۱۷۹). در خصوص اختیار دیوان داوری برای صدور چنین دستور موقتی باید گفت که فارغ از تصریح به این اختیار در قواعد مراجع داوری^۱ و پذیرش آن در رویه داوری بین‌المللی^۲، اختیار دیوان‌های داوری در صدور دستور موقت را باید شامل اخذ تأمین برای این هزینه‌ها نیز تلقی کرد (Harwood et al., 2017: 106). به‌طور کلی، صدور دستور موقت مزبور منوط به وجود شرایطی است که احراز آن تا حدود زیادی به صلاحدید داوران واگذار شده است (رضایی، ۱۳۹۵: ۳۲).

مسئله‌ای که در این زمینه مطرح می‌گردد این است که آیا تأمین هزینه‌ها باید به‌عنوان یک عامل مرتبط با اخذ تأمین، از سوی مرجع داوری مورد توجه قرار گیرد یا خیر. یکی از فرض‌های متداولی که براساس آن، طرف اختلاف در جست‌وجوی شخص ثالثی است تا دعاوی او را به لحاظ مالی در مرجع داوری پشتیبانی کند، ناتوانی مالی است. بدیهی است که اگر چنین شخصی در دعوا پیروز نشود، در پرداخت هزینه‌های محکوم‌له که به‌واسطه رسیدگی

1. UNCITRAL Arbitration Rules (2010), Article 26(2)(c); Arbitration Rules of the London Court of International Arbitration (2014), Article 25.2; Arbitration Rules of the Singapore International Arbitration Centre (2013), Article 24(k); Arbitration Rules of the Australian Centre for International Commercial Arbitration (2016), Article 33.2(e); English Arbitration Act (1996), Section 38(3). European Commission, Draft of Chapter II (Investment) of the Transatlantic Trade and Investment Partnership, released on 12 November 2015 (the EU Draft TTIP), Section 3, Article 21.1.

2. Guaracachi v. Bolivia, Procedural Order No. 14 dated 11 March 2013, para. 6; SAS v. Bolivia, Procedural Order No. 10 dated 11 January 2016, para. 52; RSM Production Corporation v. Saint Lucia, ICSID Case No. ARB/12/10, Decision on Saint Lucia's Request for Security for Costs dated 13 August 2014 (RSM v. St Lucia), para. 54; Rachel S Grynberg, Stephen M Grynberg, Miriam Z Grynberg and RSM Production Corporation v. Government of Grenada, ICSID Case No. ARB/10/6, Tribunal's Decision on Respondent's Application for Security for Costs dated 14 October 2010 (RSM v. Grenada), para. 5.16; Commerce Group Corp & San Sebastian Gold Mines Inc v. Republic of El Salvador, ICSID Case No. ARB/09/17, Decision on El Salvador's Application for Security for Costs dated 20 September 2012, para. 45.

داوری متحمل شده است نیز ناتوان خواهد بود و از آنجا که شخص ثالث، طرف دعوا محسوب نمی‌شود، نمی‌توان هزینه‌های مزبور را از او مطالبه کرد.^۱ در واقع، هنگامی که یک شخص ثالث، تأمین هزینه‌های داوری را به واسطه ناتوانی مالی طرف اختلاف بر عهده می‌گیرد، طرف دیگر اختلاف، نگرانی بیشتری در خصوص عدم تأدیه هزینه‌های داوری خود در وضعیت پیروزی‌اش خواهد داشت و اخذ تأمین در قبال هزینه‌های مزبور، ضروری‌تر از رسیدگی‌های متداول داوری است. دیوان داوری ایکسید در قضیه «آر اس ام» بر این ضرورت صحه گذاشت: «تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث، نگرانی‌های معقول نسبت به جبران هزینه‌های احتمالی داوری را افزایش خواهد داد».^۲ با این حال، اخذ تأمین از طرف اختلاف که به علت ناتوانی، تحت حمایت مالی شخص ثالث قرار گرفته، مانعی سخت برای اعمال حق آن طرف در دسترسی به دادگاه خواهد بود، چراکه رعایت چنین قراردادی که بعضاً مبالغ هنگفتی را پیش‌بینی می‌کند، پیش‌شرط ادامه داوری تلقی می‌شود.^۳ البته، مراجع داوری درخواست اخذ تأمین را به سختی قبول می‌کنند. دیوان داوری ایکسید در قضیه «یوروگاز» تصریح می‌کند که اخذ تأمین برای هزینه‌های داوری تنها در شرایط استثنایی از جمله سوءاستفاده یا تخلف فاحش قابل تصور است و مشکلات مالی طرف اختلاف و تأمین هزینه‌ها از سوی شخص ثالث امور متداولی‌اند که ضرورتاً شرایط استثنایی تلقی نمی‌شوند.^۴ در قضیه «گاروکاچی» در دیوان دائمی داوری نیز صرف تأمین هزینه‌ها از سوی شخص ثالث مبنایی

۱. دادگاه‌های داخلی ایالات متحده آمریکا و بریتانیا پذیرفته‌اند که هزینه‌های طرف مقابل را که در رسیدگی قضایی پیروز شده است، باید شخص ثالثی بپردازد که هزینه‌های رسیدگی را تأمین کرده است (Cremades, 2012: 181). برای مطالعه بیشتر در خصوص رویه دادگاه‌های کشور مزبور رک:

Galagan, Dmytro and Zivkovic, Patricia. "If They Finance Your Claim, Will They Pay Me If I Win: Implications of Third Party Funding on Adverse Costs Awards International Arbitration," *European Scientific Journal* (2015), pp. 3-5.

2. RSM Production Corporation v. Saint Lucia, ICSID Case No. ARB/12/10, Decision on Saint Lucia's Request for Security for Costs dated 13 August 2014 (RSM v. St Lucia), para. 83.

۳. در قضیه «آر اس ام» که مبلغ ۷۵۰ هزار دلار به‌عنوان اخذ تأمین از خواهان مقرر شد، خواهان به دیوان اعلام کرد که ناتوان از تودیع این مبلغ است و دیوان با صدور یک دستور موقت، رسیدگی را به مدت شش ماه تعلیق و اعلام کرد که اگر تا یک سال پس از صدور دستور موقت، مفاد آن اجرا نگردد، دعوا را رد خواهد کرد. (RSM Production Corporation v. Saint Lucia, ICSID Case No. ARB/12/10, Decision on Saint Lucia's Request for Suspension or Discontinuation of Proceedings dated 8 April 2015) البته در قضیه مزبور، سابقه بد خواهان بی‌تأثیر در

صدور قرار مربوط به اخذ تأمین نبود و دیوان با اشاره به عدم پرداخت هزینه‌ها از سوی خواهان در قضایای دیگری که در دیوان ایکسید و سایر مراجع داوری مطرح بود، آن را به‌عنوان دلیل اصلی صدور قرار اعلام کرد (Svoboda & Kunstyr, 2016: 430).

4. EuroGas Inc and Belmont Resources Inc v. Slovak Republic, ICSID Case No. ARB/14/14, Procedural Order No. 3 dated 23 June 2015, paras. 121,123.

برای صدور دستور موقت در خصوص اخذ تأمین تلقی نشد.^۱ دیوان مزبور در قضیه «سوت آمریکن سیلور» نظر خود را با بیان این گفته تکمیل کرد: «تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث به‌تنهایی نمی‌تواند نشان‌دهنده خطر عدم پرداخت باشد و پذیرش اخذ تأمین در کلیه موارد تأمین هزینه‌ها از سوی شخص ثالث، خطر رد ادعاهای مشروع را افزایش خواهد داد».^۲

در برخی مواقع از جمله ورشکستگی که ناتوانی مالی طرف اختلاف مسلم است، پذیرش تأمین هزینه‌های داوری طرف مقابل، از سوی شخص ثالث ضروری است، چراکه بدون پذیرش چنین امری، رسیدگی به جریان نخواهد افتاد تا شخص ثالث بتواند هزینه‌های ناشی از آن را بر عهده بگیرد. دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی در سال ۲۰۱۰ میلادی بر این امر تأکید کرد. دیوان تصریح می‌کند در مواردی که یکی از طرف‌های دعوا، ورشکسته می‌شود و احتمالاً تحت حمایت مالی شخص ثالث به داوری رجوع می‌کند، حق ورشکسته در دسترسی به دادگاه تنها در صورتی محقق خواهد شد که شخص ثالث آمادگی و اراده خود برای جبران هزینه‌های معقول احتمالی طرف مقابل را اعلام کند.^۳ اما، پرسشی که در اینجا مطرح می‌شود این است که آیا در صورت عدم اخذ تأمین، می‌توان جبران این هزینه‌ها را در پایان رسیدگی از شخص ثالث مطالبه کرد؟ از بررسی قواعد مربوط به داوری این نتیجه حاصل می‌شود که دیوان داوری این اختیار را ندارد تا شخص ثالثی که هزینه‌های محکوم‌علیه را تقبل کرده است، ملزم به پرداخت هزینه‌های محکوم‌له کند (Galagan & ivkovic, 2015: 9). مطابق ماده ۴۲(۲) قواعد داوری آنسیترال، دیوان در رأی نهایی -یا ضمن هر تصمیم دیگر- مبلغی را که یک طرف باید به‌واسطه تخصیص هزینه‌ها به طرف دیگر بپردازد، تعیین می‌کند. همچنین در قواعد داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی تصریح شده است که در رأی نهایی تعیین می‌گردد که طرف‌های اختلاف به چه ترتیب هزینه‌های داوری را بر عهده بگیرند (ماده ۳۷(۴)). همان‌طور که ملاحظه می‌شود، قواعد مزبور جبران هزینه‌های رسیدگی را منحصر به طرف

1. Guaracachi America Inc and Rurelec PLC v. The Plurinational State of Bolivia, UNCITRAL, PCA Case No. 2011-17 (Guaracachi v. Bolivia), Procedural Order No. 14 dated 11 March 2013, para. 7.

آقای «گی ون گریفی» که به‌عنوان یکی از داوران پرونده «آر اس ام» انجام وظیفه می‌کرد، معتقد است که تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث علی‌الظاهر (*prima facie*) مثبت ناتوانی مالی طرف مورد حمایت است و در چنین وضعیتی آن طرف باید ادله مربوط به توانایی مالی خود را ارائه و استدلال کند که چرا دستور موقت متضمن اخذ تأمین، نباید صادر شود. (RSM Production Corporation v. Saint Lucia, ICSID Case No. ARB/12/10).

Assenting Reasons of Gavan Griffith dated 12 August 2014, para. 18)

2. SAS v. Bolivia, UNCITRAL, PCA Case No. 2013-15, Procedural Order No. 10 dated 11 January 2016, paras. 75-77.

3. X SARL, Lebanon v. Y AG, Germany, International Court of Arbitration of the International Chamber of Commerce, Procedural Order No. 3 dated 4 July 2008, 28(1) ASA Bulletin 37 (2010), para. 21.

اختلاف کرده‌اند. این نتیجه‌گیری مبتنی بر این واقعیت است که شخص ثالث به‌عنوان یک شخصیت مستقل از محکوم‌علیه تلقی می‌شود و به‌عنوان شخصی که طرف دعوا نیست، تنها سهمی در موفقیت احتمالی طرف مورد حمایت خواهد داشت. البته، شخص ثالث می‌تواند به‌صورت ارادی پرداخت این هزینه‌ها را بپذیرد (Ross, 2012: 22).

با این حال، این نکته را همواره باید مدنظر داشت که قراردادهای مبتنی بر اخذ تأمین، یکی از ابزارهای مفید برای حمایت از دولت‌های خواننده در دعاوی مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی است که در داوری بین‌المللی مطرح می‌شوند. بنابراین، ضروری است که قواعد مربوط به اخذ تأمین در خصوص هزینه‌های رسیدگی که این دولت‌ها در داوری متقبل می‌شوند، تبیین شود. در راستای همین ضرورت بود که دولت پاناما در سال ۲۰۱۶ میلادی، از مرکز ایکسید درخواست کرد تا قواعد داوری ایکسید را در راستای ضرورت افشای شرایط مالی خواهان و افشای موافقت‌نامه تأمین هزینه‌ها از سوی شخص ثالث اصلاح کند.^۱

۶. نتیجه‌گیری

هزینه‌های بالای رسیدگی داوری در سال‌های اخیر سبب شده است تا تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث با وجود سکوت قواعد مراجع داوری در رویه‌داوری بین‌المللی مورد پذیرش قرار بگیرد. مطابق این سازکار، طرف اختلاف که در خصوص هزینه‌های گزاف داوری ناتوان یا بی‌میل است، ضمن انعقاد یک موافقت‌نامه می‌پذیرد که در صورت پیروزی در دعوا، بخشی از منافع حاصل از رأی به شخص ثالث تأمین‌کننده هزینه‌ها اختصاص یابد. در واقع، تأمین هزینه‌های داوری نوعی سرمایه‌گذاری در داوری قلمداد می‌شود که در حمایت از خواهان یا خواننده قابل تصور بوده و می‌تواند به بهترین نحو در اعمال حق طرف اختلاف در دسترسی به دادگاه و پیشگیری از طرح دعاوی واهی ایفای نقش کند. شخص ثالث نباید هیچ نفوذ یا کنترلی بر طرف‌های اختلاف، وکلا و داوران داشته باشد و اگر چنین کنترلی وجود داشته باشد، آن به انتقال دعوا یا بخشی از آن تبدیل خواهد شد.

با این حال، ممکن است مسائلی در خصوص تقابل این سازکار با قواعد حاکم بر داوری سنتی رخ دهد که از جمله می‌توان به تأثیر آن در اخذ تأمین برای هزینه‌های رسیدگی که طرف مقابل متقبل خواهد شد، اشاره کرد. در واقع، ضرورت اخذ تأمین در قبال هزینه‌های رسیدگی طرف مقابل در تأمین هزینه‌های داوری که اغلب در موارد ناتوانی مالی طرف اختلاف انجام می‌گیرد، به شدت احساس می‌شود، چراکه شخص ثالث طرف دعوا محسوب نمی‌شود و دیوان

1. Memorandum from Panama's Ministry of Economy and Finance to ICSID (12 September 2016).

داوری نمی‌تواند او را ملزم به انجام کاری کند. همچنین، طرف مورد حمایت که برای هزینه‌های داوری خود به شخص ثالث متوسل شده است اغلب در جبران این هزینه‌ها ناتوان است و احتمالاً این هزینه‌ها بدون جبران رها خواهند شد. مورد دیگر اثرگذاری تأمین هزینه‌های داوری بر استقلال و بی‌طرفی داوران است که در مواردی که داور عضو مؤسسه حقوقی است که تأمین هزینه‌های داوری را بر عهده دارد، بسیار مبتلا به است.

تأمین هزینه‌های داوری از سوی شخص ثالث پدیده نوظهوری در داوری است که اغلب قواعد مربوط به آن، در رویه داوری بین‌المللی در حال شکل‌گیری است و نیاز به تدوین قواعد مربوط به آن در سندی جامع به شدت احساس می‌شود. موانع متعددی در مسیر رسیدن به این سند وجود دارد که اصلی‌ترین آن، فقدان رویه تثبیت‌شده یا سابقه ملی در خصوص تأمین هزینه‌های داوری به‌عنوان یک پدیده نوظهور است، البته برخی از قواعد مربوط به این مکانیزم از جمله لزوم افشای هویت شخص ثالث از سوی طرف مورد حمایت و ضرورت افشای رابطه احتمالی داوران با شخص ثالث، در رویه داوری تثبیت شده و تقریباً محل مناقشه نیست.

منابع

الف) فارسی

۱. انصاری، اعظم؛ معبودی نیشابوری، رضا (۱۳۹۸). «شرایط قرار تأمین هزینه‌ها در داوری تجاری بین‌المللی»، فصلنامه مطالعات حقوق خصوصی، دوره ۴۹، ش ۲، ص ۱۹۵-۱۷۷.
۲. خدابخشی، عبدالله (۱۳۹۵). «موانع اقتصادی حق دادخواهی در مرجع داوری»، دوفصلنامه دانش حقوق اقتصادی، سال بیست‌وسوم، ش ۹، ص ۸۹-۷۰.
۳. سید کریمی، سید علی (۱۳۹۵). «تأمین مالی داوری بین‌المللی توسط شخص ثالث، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق اقتصادی در دانشگاه شهید بهشتی».
۴. رضایی، علی (۱۳۹۵). «مسئله هزینه‌ها در داوری‌های تجاری بین‌المللی»، فصلنامه مطالعات حقوقی دانشگاه شیراز، دوره ۸، ش ۳، ص ۴۹-۱۹.
۵. عزیزی، ستار؛ بذآر، وحید (۱۳۹۸). «دفاع مصونیت دولت پس از ارجاع اختلاف به داوری بین‌المللی»، مجله مطالعات حقوق عمومی دانشگاه تهران، سال چهل‌ونهم، ش ۲، ص ۴۹۰-۴۷۱.

ب) خارجی

6. Born, G. B. (2014). *International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International.
7. Clanchy, James. (2016). "Third Party Funding in Arbitration: Breaking down Barriers and Building Bridges", *Croat. Arbitration Yearbook*, Vol. 23, pp. 53-69.
8. Cremades, B. M. (2012). "Third Party Litigation Funding: Investing in Arbitration", *Spain Arbitration Review*, Vol. 13, pp. 175-193.
9. Daele, Karel. (2012). *Challenge and Disqualification of Arbitrators in International Arbitration*, Kluwer Law International.
10. De Brabandere, Eric and Lepeltak, Julia. (2012). "Third Party Funding in International Investment Arbitration", *ICSID Review - Foreign Investment Law Journal*, Vol. 27, Issue. 2, pp. 1-19.
11. Flake, Collin R. (2015). "Third Party Funding in Domestic Arbitration: Champerty or Social Utility?", *Dispute Resolution Journal*, Vol. 70, No. 2, pp. 109-123.

12. Galagan, Dmytro & Zivkovic, Patricia. (2015). "If They Finance Your Claim, Will They Pay Me If I Win: Implications of Third Party Funding on Adverse Costs Awards International Arbitration", *European Scientific Journal*, pp. 1-18.
13. Garimella, Sai Ramani. (2014). "Third Party Funding in International Arbitration: Issues and Challenges in Asian Jurisdictions", *AALCO Journal of International Law*, Vol. 3, Issue. 1, pp. 45-60.
14. Haifan, Hu. (2017). "Regulation of Third Party Funding in International Commercial Arbitration – Perspective from Hong Kong", *SSRN Electronic Journal*, pp. 1-20.
15. Harwood, Miriam K. ; Batifort, Simon N. & Trahanas, Christina. (2017), "Third-Party Funding: Security for Costs and other Key Issues", *The Investment Treaty Arbitration Review*, edited by Barton Legum, Business Research Ltd, pp. 103-121.
16. Horodyski, Dominik & Kierska, Maria. (2017). "Third Party Funding in International Arbitration Legal Problems and Global Trends with a Focus on Disclosure Requirement", *Nauki Społeczne*, Vol. 19, pp. 63-80.
17. Pedroso, Sara. (2017). "Independence and Impartiality: Third-Party Funding in International Investment Arbitration, SSRN Electronic Journal.
18. Ross, A. (2012). "The Dynamics of Third-Party Funding, *Global Arbitration Review*", Vol. 7, No. 1, pp. 1-16.
19. Sahani, Victoria Shannon. (2017). "Reshaping Third-Party Funding", *Tulane Law Review*, Vol. 91, No. 3, pp. 405-472.
20. Shaw, Gary. (2016). "Third-Party Funding in Investment Arbitration: How Non-Disclosure Can Cause Harm for the Sake of Profit", *Arbitration International*, Vol. 33, Issue. 1, pp. 109-120.
21. Svoboda, Ondrej and Kunstyr, Jan. (2016). "Third Party Picks Up the Bill? Costs Issues Relating to Third Party Funding in Investment Arbitration", *CYL*, Vol. 7, pp. 427-435.
22. Trusz, Jennifer A. (2013). "Full Disclosure? Conflicts of Interest Arising from Third-Party Funding in International Commercial Arbitration", *The Georgetown Law Journal*, Vol. 101, pp. 1649-1682.
23. Van Boom, Willem H. (2011). "Third-Party Financing in International Investment Arbitration", *SSRN Electronic Journal*, pp. 1-67.
24. Wadia, Anish and Rawat, Shivani. (2018). "Third-Party Funding in Arbitration - India's Readiness in a Global Context", *Transnational Dispute Management*, Vol. 15, pp. 1-24.